

การจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าช้าง จังหวัดนครนายก

ในเขตความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าช้าง ประสบกับปัญหาขยะในท้องถิ่นที่มีเป็นจำนวนมาก ในขณะที่ อบต.เอง ไม่สามารถจัดระบบการจัดเก็บและกำจัดขยะในพื้นที่ได้ เนื่องจากยังขาดความพร้อมหลายประการ ดังนั้นชาวบ้านจึงต้องกำจัดขยะเองและมีชาวบ้านบางส่วนที่มักทิ้งขยะไม่เป็นที่ หรือทิ้งลงในแม่น้ำ คูคลองต่างๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมภายในชุมชน ทั้งเกิดกลิ่นเหม็นและความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย ดังนั้นผู้นำชุมชนและ อบต.จึงได้มีแนวคิดที่จะแก้ไขปัญหาการทิ้งขยะในชุมชน เนื่องจากเล็งเห็นถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้นตามมาในอนาคต

ข้อมูลพื้นฐานปีปัจจุบัน
: ปี พ.ศ. 2546

อำเภอ: เมืองนครนายก

จังหวัด: นครนายก

ประชากร: 3,791 คน

พื้นที่: 19.29 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น :
องค์การบริหารส่วนตำบล

การเลือกตั้ง : ทางอ้อม

วิถีใหม่

อบต.ท่าช้าง จึงได้จัดทำโครงการ "การจัดการมูลฝอยในชุมชน" ขึ้น ในปี 2543 เพื่อสร้างจิตสำนึกร่วมกันของประชาชนในการจัดการกับปัญหาขยะอย่างถูกวิธีโดยเริ่มต้นในครัวเรือน เพื่อให้สภาพแวดล้อมภายในชุมชนมีความสะอาดเรียบร้อยและน่าอยู่

ผลงานที่ได้ดำเนินการ

1. รณรงค์ให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องการจัดการขยะที่ถูกวิธี โดยวิธีการจัดทำประชาคม และจัดอบรมให้ประชาชน ผู้นำชุมชน โดยมีวิทยากรจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครนายก สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครนายก และขอความร่วมมือในการปฏิบัติตามโครงการ
2. จัดระบบการจัดการขยะในครัวเรือน โดยให้ประชาชนทุกครัวเรือนร่วมกันคัดแยกขยะออกเป็นขยะรีไซเคิลและขยะที่ต้องกำจัด โดยที่ขยะรีไซเคิลจะให้รวบรวมขายให้แก่ร้านรับซื้อของเก่า ส่วนขยะที่ต้องกำจัดให้หุดหลุม ครัวเรือนละ 1 หลุม ขนาดของหลุมขึ้นอยู่กับปริมาณขยะในแต่ละครัวเรือน และแต่ละครัวเรือนจัดการเผาเอง
3. จัดการแข่งขันระหว่างชุมชน โดยการประกวดชุมชนสะอาดต่อเนื่องกันทุกปี ซึ่งมี อบต.สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครนายก สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครนายก ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเมืองนครนายกช่วยให้คำแนะนำและเป็นกรรมการในการตัดสิน

การระดมทรัพยากร

ค่าใช้จ่าย/การลงทุน

1. งบประมาณของ อบต.ท่าช้าง ปีละ 15,000 บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการ

บุคลากร

1. เจ้าหน้าที่ของ อบต. ทำหน้าที่ในการจัดประชาคมเพื่อรับฟังความคิดเห็น และประสานงานกับประชาชนและหน่วยงานต่างๆ จำนวน 6 คน ทำงานวันและเวลาราชการ

2. เจ้าหน้าที่จากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครนายก ทำหน้าที่ในการตรวจร่างกายให้กับประชาชน ตรวจสอบความสะอาดของบ้านเรือน และอบรมให้ความรู้แก่ผู้นำชุมชน จำนวน 3 คน ทำงานวันและเวลาราชการ
3. ผู้นำชุมชนทำหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์ถึงวิธีการจัดการขยะ และสนับสนุนให้ประชาชนคัดแยกขยะและกำจัดขยะให้ถูกต้อง จำนวน 12 คน ทำงานทุกวัน
4. เจ้าหน้าที่จากสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครนายก ทำหน้าที่ให้ความรู้แก่ประชาชนและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนร่วมมือในการจัดการขยะ จำนวน 1 คน ทำงานวันและเวลาราชการ
5. เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเมืองนครนายก ทำหน้าที่ให้ความรู้แก่ประชาชนและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนร่วมมือในการจัดการขยะ จำนวน 1 คน ทำงานวันและเวลาราชการ

ขั้นตอนในการดำเนินการ

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
2543	- จัดทำประชาคมในหมู่บ้านและประชาคมตำบล และผู้นำชุมชนเสนอปัญหาภายในชุมชน โดยเฉพาะปัญหาการทิ้งขยะเกลื่อนกลาดและการกำจัดขยะภายในตำบล ส่งผลให้สภาพแวดล้อมภายในตำบลไม่สวยงามหรือบ่อยครั้งที่มีการทิ้งขยะตามแม่น้ำลำคลอง และส่งกลิ่นเหม็นไปทั่วบริเวณ ซึ่งประชาคมตำบลได้เสนอแนะให้ อบต.เข้ามาช่วยแก้ไขปัญหา และ อบต.รับที่จะดำเนินการต่อไป - อบต.จัดประชาคมโดยเชิญผู้นำชุมชนและหน่วยงานต่างๆ ภายในท้องถิ่น เพื่อร่วมกันระดมความคิดเห็นวิธีการจัดทำโครงการ และได้ข้อสรุปร่วมกันถึงวิธีการจัดการขยะในชุมชน โดยที่ อบต. ทำข้างจะสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการ	นายก อบต./ ผู้นำชุมชน/ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครนายก/ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครนายก/ ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนอำเภอเมืองนครนายก
2543	- นายก อบต. นำเสนอโครงการต่อสมาชิกสภา อบต. และคณะผู้บริหาร เพื่อขออนุมัติงบประมาณสนับสนุนจำนวน 15,000 บาท/ปี และสภา อบต.เห็นชอบให้จัดทำโครงการ	นายก อบต./ สมาชิกสภา อบต.
2543	- ประชาสัมพันธ์โครงการให้กับประชาชนภายในชุมชน ทราบถึงโครงการและวิธีการดำเนินงาน รวมทั้งขอความร่วมมือประชาชนในทุกครัวเรือน - จัดอบรมให้ความรู้ในเรื่องการกำจัดขยะให้ถูกสุขลักษณะ การคัดแยกขยะ และการดูแลสภาพแวดล้อมให้ชุมชนให้น่าอยู่ซึ่งจะส่งผลดีแก่สุขภาพของคนในชุมชนต่อไป ให้แก่ผู้นำชุมชน และประชาคมในแต่ละหมู่บ้าน หมู่บ้านละ 1 วัน	นายก อบต./ ผู้นำชุมชน/ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครนายก/ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครนายก/ ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนอำเภอเมืองนครนายก
2543	- ดำเนินการตามโครงการ โดยประชาชนภายในตำบลชุดหลุมภายในพื้นที่ของตนเองครัวเรือนละ 1 หลุม ซึ่งขนาดของหลุมจะขึ้นอยู่กับปริมาณขยะภายในครัวเรือน และแต่ละครัวเรือนจะดำเนินการแยกขยะรีไซเคิลเพื่อจำหน่ายให้แก่ร้านรับซื้อของเก่า	ผู้นำชุมชน/ ประชาชนในตำบล

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
	- ผู้นำชุมชน และประชาชนในตำบล นำปัญหาที่พบในการดำเนินโครงการมาสรุปและหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน	
2543	- จัดประกวดชุมชน และหมู่บ้านสะอาดเป็นประจำทุกปี	นายก อบต./ ผู้นำชุมชน/ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครนายก/ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครนายก/ ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนอำเภอเมืองนครนายก

หน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ

-- หน่วยงาน/องค์กร --

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครนายก

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครนายก
ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนอำเภอเมืองนครนายก

-- บทบาทความร่วมมือ --

ให้การสนับสนุนวิทยากรเพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องการกำจัดขยะให้ถูกสุขลักษณะและการคัดแยกขยะ และการดูแลสุขภาพแวดล้อมให้ชุมชนให้น่าอยู่ซึ่งจะส่งผลดีแก่สุขภาพของคนในชุมชน รวมทั้งช่วยตรวจร่างกายให้กับประชาชน ตรวจสอบความสะอาดของบ้านเรือนของประชาชน

ให้ความรู้แก่ประชาชนและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนร่วมมือในการจัดการขยะ

ให้การสนับสนุนโครงการด้วยการให้ความรู้แก่ประชาชนและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนร่วมมือในการจัดการขยะ

ประเมินผลความสำเร็จ

ก่อนการดำเนินการ

- ในพื้นที่ของ อบต.ทำข้างประสบกับปัญหาขยะในพื้นที่ที่มีเป็นจำนวนมาก ในขณะที่ อบต.เองไม่สามารถจัดระบบการจัดเก็บและกำจัดขยะในพื้นที่ได้ เนื่องจากยังขาดความพร้อมหลายประการ ดังนั้นชาวบ้านจึงต้องกำจัดขยะเองและมีชาวบ้านบางส่วนที่มักทิ้งขยะไม่เป็นที่ หรือทิ้งลงในแม่น้ำ คูคลองต่างๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมภายในชุมชน ทั้งเกิดกลิ่นเหม็นและความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย

หลังการดำเนินการ

- ปัญหาขยะภายในชุมชนได้ลดปริมาณและความรุนแรงลงในระดับหนึ่ง เนื่องจากประชาชนในตำบลแทบทุกคนรู้เรื่อง ให้ความร่วมมือในการกำจัดขยะภายในครอบครัวของตนเอง โดยการขุดหลุมขยะแล้วเผา รวมทั้งได้ให้ความร่วมมือในการคัดแยกขยะรีไซเคิลและนำไปขายให้แก่ร้านรับซื้อของเก่า ซึ่งทำให้ประชาชนมีรายได้เสริมจากการขายขยะ
- สภาพแวดล้อมทั่วไปภายในชุมชนดีขึ้น สะอาดขึ้น ไม่พบเห็นขยะที่ทิ้งกระะกะตามถนนหรือในคูคลอง
- ประชาชนในชุมชนมีจิตสำนึกที่ดีขึ้น เข้าใจถึงสาเหตุของปัญหาและวิธีในการแก้ไขปัญหามลพิษของชุมชน

อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา

อุปสรรค	การแก้ไขปัญหา
ประชาชนไม่ให้ความสนใจและไม่ให้ความร่วมมือในระยะแรกของการดำเนินการ เนื่องจากเห็นว่าสร้างความยุ่งยากในการจัดการขยะมากกว่าที่เคยปฏิบัติกันมา	ให้วิธีการอธิบายให้ประชาชนเห็นความสำคัญทั้งในเวทีประชาคม และส่งเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆ ที่เข้าร่วมโครงการเข้าไปในแต่ละหมู่บ้านเพื่อชี้แจงและขอความร่วมมือ

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

การให้ความรู้และกระตุ้นให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการจัดการขยะภายในชุมชนอย่างจริงจังจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้ง อบต. ผู้นำชุมชน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครนายก สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครนายก และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเมืองนครนายก เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประชาชนเห็นความสำคัญและให้ความร่วมมือในการจัดทำโครงการนี้ให้สำเร็จ

ความยั่งยืนในการดำเนินการ

อบต.ท่าช้าง ได้มีแนวทางที่จะออกระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดการขยะภายในชุมชน รวมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาดูแล นอกจากนี้ยังได้พยายามส่งเสริมบทบาทของผู้นำชุมชนประชาคม และคณะกรรมการชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสาธารณะ

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชื่อ-นามสกุล : นายมัน สุวรรณสุข
ตำแหน่ง : นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลท่าช้าง
ที่อยู่ : หมู่ 7 ตำบลท่าช้าง อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก
โทรศัพท์ : (01) 949-6008

ชื่อ-นามสกุล : นายโปรด คงพันธ์
ตำแหน่ง : รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลท่าช้าง
ที่อยู่ : หมู่ 7 ตำบลท่าช้าง อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก
โทรศัพท์ : (037) 330-484, (09) 405-8122

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีที่มีการริเริ่มวิถีใหม่ : พ.ศ. 2543

ประเภทของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	องค์การบริหารส่วนตำบล
สถานที่ตั้ง	หมู่ 7 ตำบลท่าช้าง อำเภอเมืองนครนายก จังหวัด นครนายก 26000
ขนาดพื้นที่	19.29 ตารางกิโลเมตร
งบประมาณรายจ่าย	6,902,556 บาท (ปีงบประมาณ 2543) 5.39% เงินเดือนและค่าจ้างประจำ 4.37% ค่าจ้างชั่วคราว
งบประมาณรายได้	7,156,015.30 บาท (ปีงบประมาณ 2543) 61.80% ภาษีอากร 25.61% อุดหนุน
จำนวนพนักงานและลูกจ้าง	12 คน 3 คน พนักงานท้องถิ่น 3 คน ลูกจ้างประจำ 6 คน ลูกจ้างชั่วคราว
จำนวนประชากร	3,791 คน
จำนวนครัวเรือน	996 ครัวเรือน
ประชากรแฝง	139 คน
รายได้เฉลี่ยประชากร	20,000 บาท
ลักษณะของเมืองและ วิถีชีวิตประชาคม	ตำบลท่าช้างตั้งอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอเมือง นครนายก อยู่ห่างจากตัวอำเภอประมาณ 7 กิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำนครนายกเป็น แม่น้ำสายหลัก โดยมีเขื่อนนครนายกเป็นเขื่อนกั้นน้ำ เป็นที่กักเก็บน้ำและส่งน้ำไปยังคลองส่งน้ำสายต่างๆ ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม โดยทำใน ลักษณะผสมผสานกับระหว่างทำนา ทำสวนผัก สวน ผลไม้ และเลี้ยงสัตว์ ด้านการศึกษา มีโรงเรียนประถมศึกษา 2 แห่ง โรงเรียนมัธยม 1 แห่ง ส่วนสถาบันทางศาสนา มีวัด 1 แห่ง และศาลเจ้า 1 แห่ง และในพื้นที่มีสถานที่ ท่องเที่ยวที่มีความเหมาะสมที่จะส่งเสริมให้เป็นแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เนื่องจากเป็นพื้นที่เกษตรกรรมที่ มีความเป็นธรรมชาติ และมีบ้านเรือนไม่หนาแน่นมาก นัก